پرۆفیسۆر مستەفا زەلمی

رادەی دەسەڵاتی ویست لە تەڵاقدا

(لە شەریعەت و یاسا و عورفی چوار هەزار ساڵدا)

16052

وەرگێڕانی: عبدالکریم فتاح

Preview sample - page 1 of 8 - Soran University Academic Digital Library

لەسەر ئەرکی رێزدار
نێچیرڤان بارزانی سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستان
چاپکراوە

کۆبەرهەمی دکتۆر مستەفا زەلمی لە شەریعەت و یاسادا

سەرپەرشتیاری پرۆژە
رێدار رەئوف ئەحمەد

مدى سلطان الإرادة في الطلاق

في الشرائع والقوانين والأعراف خلال أربعة آلاف سنة

رادەی دەسەلاتی ویست لە تەلاقدا

(لە شەریعەت و یاسا و عورفی چوار هەزار ساڵدا)

نووسینی : دکتۆر مصطفی زەلمی
وەرگێڕانی : عبدالکریم فتاح
نەخشەسازی : جمعه صدیق کاکه
نۆرەی چاپ : چاپی یەکەم ٢٠١٧

نرخی هەر بیست و شەش بەرگ
٢٥٠,٠٠٠ دینار

پرۆژەی وەرگێڕانی کۆبەرهەمی دکتۆر مستەفا زەلمی لە شەریعەت و یاسادا

بەپێی گرێبەستی واژۆکراو لە بەرواری ٢٠١٤/٩/١٧ لەنێوان لایەنی یەکەم: بەڕێز دکتۆر مصطفی زەلمی کە لەبری ئەو بەڕێز مسعود مصطفی زەلمی واژۆی کردووە.
لایەنی دووەم: دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی رۆژهەلات کە بەڕێز حەسەنی دانیشفەڕ واژۆی کردووە.
مافی وەرگێڕانی ئەم بەرهەمانە بۆ زمانی کوردی و چاپکردنیان بەپێی ئەو خاڵانەی لە گرێبەستەکەدا لەسەری رێککەوتوون، دراون بە دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی رۆژهەلات.

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی سپاردنی (٧٤٤) ساڵی ٢٠١٦ی پێدراوە

Preview sample - page 2 of 8 - Soran University Academic Digital Library

ناوەرۆك

پێشەکی چاپی چوارەم ۱۳
پێشەکی ۲۳
دەروازەی یەکەم
تەلاق لەلای هەندێ لە گەلانی کۆن ۲۹
بەشی یەکەم: تەلاق لە دۆلی رافیدەین(میزۆپۆتامیا)دا ۳۲
باسی یەکەم: تەلاق لە یاسای ئوورنەمۆدا ۳۵
باسی دووەم: تەلاق لە یاسای "لیبت–عشتار"دا ۳۸
باسی سێیەم: تەلاق لە یاسای "ئەشنونا"دا ٤۰
یەکەم: تەلاق بەبێ هۆ: ٤۰
دووەم: هەڵوەشاندنەوەی تەلاق بە دیارنەمان: ٤۱
باسی چوارەم: یاسای حامورابی ٤۲
جیابوونەوەی هاوسەرگیری لە یاسای حامورابیدا: ٤۳
باسی پێنجەم: تەلاق لە یاسای حیسیدا ۵۱
باسی شەشەم: تەلاق لە یاسای ئاشوری ناوەند و قەزای عێراقی کۆندا ۵۲
بەشی دووەم: تەلاق لە دۆلی نیلدا (۳۰۰۰–۳۰پ.ن) ۵۷
بەشی سێیەم: تەلاق لە رۆژهەلاتی دوور ٦۳
باسی یەکەم: تەلاقی هندی کۆن ٦٤
باسی دووەم: تەلاقی چینی کۆن ۷۱
باسی سێیەم: تەلاقی فارسی کۆن ۷۵
باسی چوارەم: تەلاق لە یاباندا ۷۹
بەشی چوارەم: تەلاق لە ئەوروپا ۸۳
باسی یەکەم: تەلاق لە یۆنانی کۆندا ۸٤
لقی یەکەم: تەلاق لای یۆنانییەکان لە چاخی کۆندا ۸٦
لقی دووەم: تەلاق لە چاخی ناوەنددا ۸۹
لقی سێیەم: تەلاق لای یۆنانییەکان لە چاخی نوێدا ۹۲
باسی دووەم: تەلاق لای رۆمانەکان ۹۸
لقی یەکەم: تەلاق لە چاخی کۆندا ۱۰۱

Preview sample - page 3 of 8 - Soran University Academic Digital Library

١٠٩ ..... ئەڵق لە چاخی کلاسیکیدا
١٠٧ ..... لقی دووەم: ئەڵق لە چاخی نیمچەئۆرووپەئی خوارووەدا
١١٧ ..... لقی سێیەم: ئەڵق لە چاخی نیمچەئۆرووپەئی ناوەڕاست
١١٨ ..... بەشی پێنجەم: ئەڵق لەلای عەرەب پێش ئیسلام
١٢٦ ..... باسی یەکەم: هاوسەرگیری و جۆرەکانی لەلای عەرەب پێش ئیسلام
١٢٦ ..... باسی دووەم: ڕێگەی گواستنەوەی هاوسەری لەلای عەرەب پێش ئیسلام

دەوارزەی دووەم
١٣٥ ..... ئەڵق لە پەیامەکانی ئایینی موسەویدا نزیکەئی ١٢٠٠ پ ز)
١٣٦ .....
١٣٧ ..... حوکمی ئەڵق لای یەهود:
١٣٧ ..... دور مەزهەبە یەهودییەکە(فەرائیبەکان و ڕەبانییەکان):
بەشی یەکەم: ئەڵق لە مەزهەبی فەرائیبەکاندا مەرجەکان و هۆیە
١٣٩ .....
١٤٠ ..... پابەندکەرەکانی
١٤٠ ..... باسی یەکەم: مەرجەکانی ئەڵق
١٤٤ ..... باسی دووەم: هۆیەکانی ئەڵقی پابەندکەر
بەشی دووەم: ئەڵق لە مەزهەبی ڕەبانییەکاندا مەرجەکانی، هۆیە
١٤٧ ..... پابەندکەرەکانی، و ئەسەرەکەی(کاریگەرییەکەی) لەسەر مافەکانی ژن
١٤٨ ..... باسی یەکەم: مەرجەکانی ئەڵق
١٥٠ ..... باسی دووەم: هۆیەکانی ئەڵقی پابەندکەر
١٥٤ ..... باسی سێیەم: ئەسەری ئەڵق لەسەر مافەکانی ژن

دەوارزەی سێیەم
١٦١ ..... ئەڵق لە پەیامەکانی مەسیحیدا
١٦٥ ..... بەشی یەکەم: ئەڵق لای کاسۆلیک
١٧٣ ..... بەشی دووەم: ئەڵق لای ئەرسۆزکس
١٧٥ ..... باسی یەکەم: ئەڵقدان لە پەیامەکانی ئەنجیلی ئەرسۆزکسدا
١٨٢ ..... ئاسارەکانی ئەڵق لای قبتییەکانی ئەرسۆزکس:
١٨٣ ..... باسی دووەم: هەڵوەشانەوەی هاوسەرداری لای ئەرمەنی ئەرسۆزکس
١٨٥ ..... باسی سێیەم: هەڵوەشانەوەی هاوسەرداری لە لای سریانی ئەرسۆزکس
١٨٧ ..... ئاسارەکانی هەڵوەشانەوە و هەڵوەشاندنەوە:
١٨٧ ..... ئاسارەکانی جیاکردنەوەی جەستەیی:
١٨٨ ..... باسی چوارەم: هەڵوەشانەوەی هاوسەرگیری لەلای ڕۆمی ئەرسۆزکس
١٩٠ ..... ئاسارەکانی پچڕانی هاوسەرداری:
١٩٣ ..... بەشی سێیەم: ئەڵق لەلای پڕۆتستانتەکان

Preview sample - page 4 of 8 - Soran University Academic Digital Library

بەشی چوارەم

تەلاق لە ئیسلامدا ٢٩٩

بەشی یەکەم: تەلاق ٣٠١

باسی یەکەم: پلیانسەکانی و ڕەوایەتی و حوکمەکانی ٣٠٢

پلیانسەکانی: ٣٠٢

بەڵگەکانی ڕەوایەتی تەلاق: ٣٠٩

باسی دووەم: حیکمەتی یاسادانانی تەلاق ٣١٨

باسی سێیەم: ئەوانەی مافی تەلاقیان هەیە ٣٢١

باسی چوارەم: هەنگاوەکانی تەلاق ٣٢٩

بەشی دووەم: دابڕشتنی گۆڕاوەی تەلاق ٣٤٧

باسی یەکەم: جۆرەکانی دابڕشتنی گۆڕاوەی تەلاق ٣٤٨

لقی یەکەم: دابڕشتنی گۆڕاوەی تەلاق لە بەرتەسکترین سنوورەوە ٣٤٨

لقی دووەم: گورێکردنەوەی دابڕشتن لە "طلاق و فراق و سراح" و دانانەوەیەکانیانەوە .. ٣٥١

لقی سێیەم: دابڕشتنی تەلاق هەموو ڕاشکاوێکی ڕەهایە هەروەها هەموو ئاماژەکانیش

لەگەڵ نیەتدا ٣٥٥

لقی چوارەم: دابڕشتنی تەلاق لە بەرینترین سنوورەوە ٣٦٧

باسی دووەم: حوکمی دابڕشتنی هاوتا بە ژمارە ٣٧٦

لقی یەکەم: ئەو ڕایەی پێیوایە تەلاق تاکەوێت ٣٧٧

لقی دووەم: جیاکردنەوە لە نێوان تەلاقی ئەو ژنەی چوونەتە لای لەگەڵ ئەوەی

نەچوونەتە لای ٣٨٠

لقی سێیەم: بۆچوونی کەوتنی ئەوەی مێردەکە دەیخات ٣٨٣

یەکەم-سوننەتی پێغەمبەر: ٣٨٤

دووەم-ئیجماع: ٣٩٠

سێیەم پێوانە: ٣٩١

لقی چوارەم: دابڕشتنی هاوتا بە ژمارە تەنها یەک تەلاقی پێ دەکەوێت ٣١١

باسی سێیەم: حوکمی پەیوەستکردن لە دابڕشتنی گۆڕاوەی تەلاقدا ٣٣٥

لقی یەکەم: حوکمی پەیوەستکردنی ڕووت ٣٣٦

لقی دووەم: سوێندخواردن بە تەلاق ٣٥٠

بەشی سێیەم: تەلاقدەر ٣٥٧

باسی یەکەم: تەلاقی ژنداپکراو ٣٥٩

مەرجەکانی ژنداپکردن: ٣٥٩

Preview sample - page 5 of 8 - Soran University Academic Digital Library

حوکمی تەلاقی زۆرلێکراو: ٣٦٠
لقی یەکەم: رای حەنەفییەکان لەسەر تەلاقی زۆرلێکراو ٣٦١
لقی دووەم: رای جمهووری فەقیهان لە تەلاقی زۆرلێکراودا ٣٦٦
باسی دووەم: تەلاقی سەرخۆش ٣٧٢
باسی سێیەم: تەلاقی تووڕە ٣٨٢
باسی چوارەم: تەلاقی شۆخیکەر (الهازل) ٣٨٩
لقی یەکەم: وتنی کەوتنی تەلاقی شۆخیکەر ٣٩٠
لقی دووەم: وتنی نەکەوتنی تەلاقی شۆخیکەر ٣٩٥
باسی پێنجەم: تەلاقی هەڵەکار و لەبیرکەر ٣٩٩
لقی یەکەم: تەلاقی هەڵەکار لە قەزادا دەکەوێت نەک لەڕووی دیانەتەوە ٤٠٠
لقی دووەم: تەلاقی هەڵەکار نە لە رووی قەزاوە نە لەڕووی دیانەتەوە ناکەوێت ٤٠٣
لقی سێیەم: تەلاق لەرووی قەزا و دیانەتەوە دەکەوێت ٤٠٥
باسی شەشەم: تەلاقی مندالّ ٤٠٩
لقی یەکەم: وتنی نادروستی تەلاقی منداڵی جیاکەرەوە ٤١٠
لقی دووەم: وتنی دروستی تەلاقی منداڵ ٤١٣
باسی حەوتەم: تەلاقی شێت و گێل ٤١٧
باسی هەشتەم: تەلاقی کەسی نەخۆش بە نەخۆشی مردن ٤٢١
لقی یەکەم: بەڕەهایی میرات ناگرێت ٤٢٣
لقی دووەم: بەڕەهایی میراتی لێ دەگرێت ٤٢٧
لقی سێیەم: میرات دەبات گەر عیدەکەی تەولو نەبووبێت ٤٣٠
لقی چوارەم: میراتی لێ دەبات گەر مێردی نەکردبێتەوە ٤٣٢
باسی نۆیەم: تەلاقی سوێند یان پشتێکەر(المولی) ٤٤١
باسی دەیەم: تەلاقی نوێنەر ٤٦١
لقی یەکەم: بریکاردانان لە تەلاقدا ٤٦٢
لقی دووەم: سەرپەرشتیاری لە تەلاقدا ٤٦٨
بەشی چوارەم: تەلاقدرلو، و تەلاقی حەیزدار و راسپێررلو ٤٧٥
باسی یەکەم: جێگەی تەلاق ٤٧٦
باسی دووەم: تەلاقی حەیزلر ٤٨٤
لقی یەکەم: تەلاقەکە دەکەوێت گێڕانەوەی پەسەندە ٤٨٦
لقی دووەم: تەلاقەکە دەکەوێت و پیاوەکە ناچار دەکرێت بە گێڕانەوەی ٤٨٨
لقی سێیەم: تەلاقی حەیزدار و ئەوەی لە حوکمی ئەودایە ناکەوێت ٤٩٠
باسی سێیەم: راسپێررلو(سەرپشککرلو) بە تەلاقدانی خۆی ٥٠١

Preview sample - page 6 of 8 - Soran University Academic Digital Library

بەشی پێنجەم: رادەی ئازادی ویستی دوو هاوسەرەکە لەسەر رێکەوتن بۆ کۆتا هێهێنانی پەیوەندی هاوسەرێتی ٥١٥
باسی یەکەم: خولع پێناسەکەی، بەڵگەکەی، حوکمەکەی ٥١٦
پێناسەکەی: ٥١٦
بەڵگەکانی رەوایەتی خولع: ٥١٧
باسی دووەم: رەگەزەکانی خولع داڕشتن(گوزارە)، خولعکەر، خۆخولعکەر، بڕیتی.... ٥٢٦
لقی یەکەم: داڕشتنی گوزارەی خولع ٥٢٧
لقی دووەم: خۆخولعکەر ٥٣٠
خولع لە سەرپەرشتیارەوە: ٥٣٦
لقی سێیەم: بڕیتی ٥٤٣
باسی سێیەم: چۆنانێتی فیقهی بۆ خولع ٥٤٧
بەشی شەشەم: رادەی دەسەلاتی ویست لە جیاکردنەوەی قەزاییانەدا ٥٦٧
باسی یەکەم: جیاکردنەوە بە زیانی نەویست ٥٧٠
باسی دووەم: جیاکردنەوە بە "زیانی بەویست" ٥٨٧
باسی سێیەم: هەڵوێستی یاسا لە جیاکردنەوە لەرووی قەزاوە ٦٣٩
دەروازەی پێنجەم
تەڵاق لە هەندێ یاسای هاوچەرخدا ٦٥٣
بەشی یەکەم: تەڵاق لە یاسای سۆڤێتی و ئەمریکیدا ٦٥٥
باسی یەکەم: تەڵاق لە یاسای سۆڤییەتدا لە شۆڕشی ئۆکتۆبەرەوە ٦٥٦
لقی یەکەم: قۆناغی رەهاکردنی ئازادی ویست لە تەڵاقدا ١٩١٧-١٩٣٦ ..... ٦٥٨
گرنگترین حوکمەکانی کۆمەڵەی ١٩١٨: ٦٥٩
کۆمەڵەی ١٩٢٦: ٦٦١
لقی دووەم: قۆناغی سنووردارکردنی ئازادی ویست لە تەڵاقدا ٦٦٥
گرنگترین حوکمەکانی یاسای ١٩٣٦: ٦٦٥
یاسای سالّی ١٩٤٤: ٦٦٧
حوکمەکانی تەڵاق لە یاسای کارپێکراوی ئێستادا: ٦٧٢
باسی دووەم: تەڵاق لە سیستمی ئەمریکیدا ٦٧٦
ئاساری تەڵاق: ٦٧٩
بەشی دووەم: تەڵاق لە یاسای هەندێ لە دەوڵەتانی ئەوروپی ٦٨٣
باسی یەکەم: تەڵاق لە یاسای ئینگلیزیدا ٦٨٤
دابڕانی جەستەیی: ٦٩٠

Preview sample - page 7 of 8 - Soran University Academic Digital Library

باسی دووەم: تەلاق لە یاسای ئەڵمانیدا لە (١٩٠٠ زایینییەوە) ٦٩٧
باسی سێیەم: تەلاق لە یاسای ئیتالیدا ١٨٠٩–١٩٨٣ ..... ٧٠٨
باسی چوارەم: تەلاق لە یاسای فەرەنسیدا ٧٢٠
پاشکۆ ٧٢٩
نەو بابەتانەی گەر بوونیان نەبێت تەلاق ناکەوێت: ٧٢٩

Preview sample - page 8 of 8 - Soran University Academic Digital Library